

Pniewy_4
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	szamotulski	
Gmina	Pniewy	PN_PN_004
Miejscowość	Pniewy	PN_PN_004

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	17.07.2013	Miejsce wykonania	Biuro informatora w Poznaniu.
Czas trwania	1,5 h	Forma i wielkość	Plik WAV; brak informacji.
Przeprowadzający	M.C.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PN_PN_004	M	brak		Członek Chóru „Lira” w Pniewach; były prezes Chóru.

Informacje etnograficzne	
Tematyka	Pozyskane informacje (ew. cytaty)
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Nazwa Pniewy pochodzi od pnia. Informator nie wie nic więcej.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	„Borek” – rejon nad jeziorem w Pniewach. Kiedyś było to miejsce gdzie toczyło się życie kulturalne miasta. Kobiety chodziły tam prac, a mokre pranie rozkładały na trawie.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Po obu stronach Pniew są pagórki. Jedne zwane są „Żydowskimi Górami” a drugie „Księżymi Górami”. Żydowskie Góry – nazwa wzięła się prawdopodobnie od tego, że <i>„w bezpośrednim sąsiedztwie albo nawet tam był cmentarz żydowski. Zaniedbany albo w ogóle już go nie ma.”</i> Księżę Góry – nazwa pochodzi prawdopodobnie od tego, że był to teren należący do kościoła.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głazów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.

II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe		
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych		Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	Nie obchodzi. Czasem z żoną chodzili na imieniny kolegi Andrzeja. W domu rodzinnym informatora również nie było tradycji obchodzenia Andrzejek. O Katarzynkach informator w ogóle nie słyszał.
2.	św. Marcina/11 listopada	Nie obchodzi. Tak jak wszyscy kupuje rogała marcińskiego.
3.	Adwent	Nic szczególnego nie robi w tym czasie.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Typowe święto dla dzieci. U informatora w domu tradycją jest, że Mikołaj przynosi dzieciom prezenty nad ranem, wkłada je do butów, które są ustawiane obok łóżka. Prezenty są raczej symboliczne, słodyczne, drobiazgi etc.
5.	Wigilia	Choinkę ubierają dzieci, z kolacją wigilijną czekają do pierwszej gwiazdki. Pod obrus kładzie sianko, zostawia również puste nakrycie dla niespodziewanego gościa. Na kolację wigilijną podają: pieczonego karpia, barszcz z uszkami, dwa rodzaje pierogów: ruskie oraz z kapustą, kapustę z grzybami, sernik i struclę makową.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	W pierwszy dzień świąt wyjeżdżają w odwiedziny do rodziców – u matki informatora jedzą kutię „matka pochodzi ze Wschodu”.
7.	Sylwester/Nowy Rok	Nie obchodzi. „Raczej w domu – znajomi”. „Jest tak przyjęte, że co się będzie robiło w pierwszy dzień Nowego Roku, tak będzie przez cały rok”.

8.	Trzech Króli	„Trzech Króli nie jest specjalnym świętem”.
9.	Kolędnicy	W Pniewach bardzo rzadko chodzą kolędnicy, jeśli się zdarza to przypadkowi kolędnicy. „Z 40 lat temu po wsiach przebierali się”.
10.	MB Gromnicznej	Nie święci gromnicy, w rodzinie żony się święci.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Czasem zdarza się wziąć udział w zabawie karnawałowej. Matka informatora piekła na tłusty czwartek pączki i chrust. Na Podkoziołek organizowana jest impreza.
12.	Topienie Marzanny	Zwyczaj szkolny.
13.	Środa Popielcowa	W Środę Popielcową uczestniczy we mszy, głowa posypywana jest popiołem. Przestrzega ścisłego postu – jeden posiłek do syta, nie przygotowują żadnych specjalnych potraw.
14.	Śródpoście	Przestrzega postu w piątki.
15.	Niedziela Palmowa	Święcą kupne lub robione palmy, które przechowują w domu aż do czasu kiedy „nie opadną”.
16.	Triduum Paschalne	Uczestniczy w uroczystościach kościelnych. W Wielką Sobotę odprawiana jest bardzo uroczysta, szczególna msza. Odbywa się poświęcenie ognia, siedem czytań, śpiewanie psalmów (informator śpiewa). Całość trwa około 2,5 godziny, a uczestnictwo w tej mszy zwalnia z obowiązku uczestnictwa w rezurekcji.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka) /Niedziela Wielkanocna	Do koszyczka wkładają: chleb, sól, baranka z masła (można kupić na wsiach w sklepie gotowego), kiełbasa, kawałek szynki, pisanki, pomarańczę. Pisanki przygotowują przez barwienie jaj w wywarze z łupin cebuli.

		Przed śniadaniem dzielą się poświęconym jajkiem – dzieli najstarsza osoba w rodzinie. Jedzą poświęcone potrawy plus sałatkę jarzynową i ćwikłę z chrzanem.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	„ <i>W pierwsze święto jemy żurek</i> ”.
19.	Zielone Świątki	Brak informacji.
20.	Boże Ciało	Informator chodzi na procesje związane z obchodami Bożego Ciała. Występuje tam jako członek Chóru Lira. Po procesji łamie się brzoźki z ołtarza, które następnie wkłada w domu do wazonu lub umieszcza się przy drzwiach. Jak obumrze to spalają brzożkę – popiół z poświęconych roślin służy do sypania głów w środe popielcową.
21.	św. Jana	Brak informacji.
22.	MB Zielnej	Brak informacji.
23.	MB Siewnej	Brak informacji.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Idzie na cmentarz i uczestniczy w mszy w kościele. Podobnie w Dzień Zaduszny.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	„ <i>Chrzest musi być stosunkowo szybko</i> ”.
2.	Ślub i wesele	Purtelam – żywa cały czas tradycja najbardziej w okolicach Pniew. „ <i>Biją szkło, piją i idą, czasem jest impreza, zwykle dla młodzieży. Organizowane w domu panny młodej.</i> ” Ślub zwykle kościelny, często do ślubu młodzi jadą powózką zaprzęzoną w konie, tradycja wzięła się z tego, że w Pniewach była bardzo słynna powozownia pana Bogajewicza. Zakład powstał w czasach przedwojennych i produkował powózki

		słynne w całej Europie, począwszy od dyliżansów na dwukołówkach skończywszy. Interes przechodził w ojca na syna. Obecnie nie funkcjonuje.
3.	Śmierć i pogrzeb	„Normalne. W domu zmarłego odprawiano różaniec, sąsiedzi i ludzie zaprzyjaźnieni przez kilka dni przed pogrzebem.”
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Brak informacji.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Nie kojarzy. „Są jakieś w okolicach i w Pniewach na drogach wyjazdowych z Pniew”. Jest jedna duża kaplica w klasztorze Sióstr Urszulanek.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Klasztor sióstr Urszulanek założony przez św. Urszulę Ledóchowską. Pochodziła z Galicji z bardzo religijnej rodziny,

		<p>jej brat był generałem jezuickim, a jej siostra również została świętą. Pełna nazwa brzmi - Siostry Serca Jezusa Konającego, potocznie zwane „olafitkami” (od imienia norweskiego króla Olafa, który zasponsorował Urszuli wybudowanie ośrodka). Przy klasztorze istnieje szkoła oraz 80-cio osobowy chór dziecięcy, który od 20 lat prowadzi siostra Daniela Jankowska.</p> <p>Dwie parafie – św. Wawrzyńca i Jana Chrzciciela.</p> <p>Kościół św. Ducha – mały kościół przy zamkniętym już klasztorze Sióstr Franciszkanek.</p>
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Wierni pielgrzymują do sanktuarium św. Urszuli Ledóchowskiej, „ <i>bez żadnej konkretnej intencji</i> ”.
6.	Lokalne odpusty	Brak informacji.
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1.	Dożynki	<p>Gminne i parafialne.</p> <p>Wszystko się dzieje nad jeziorem lub w parku za liceum, za kościołem św. Jana.</p>
2.	Dni gminy/wsi	<p>Dni Pniew. Jarmark gminny – organizowany raz w roku. Wszystko się dzieje nad jeziorem lub w parku za liceum, za kościołem św. Jana.</p>
3.	Lokalne festyny	Festyn parafialny i gminny. Wszystko się dzieje nad jeziorem lub w parku za liceum, za kościołem św. Jana.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.